

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

mero obiectum, quod attingit prius simplex apprehensio, attingit eodem instanti, aut sequenti, vel ut volueris, si eodem instanti posterioritate naturæ; sed simplex apprehensio cognoscens rem aliter ac est, fecit ens rationis: ergo iudicium non facit, quia idem perseverando in suo esse, non bis producit, sed solum conservat factum, ut iam exemplo caloris explicatum est: ergo solum fit primo ordinario modo loquendi ut simplici apprehensione attingat iudicium, ut ait Huius tado.

34 Vergetur; ideo voluntas non facit ens rationis, quia non est de nouo productiva alicuius esse; sed circa iam factum ab intellectu versatur; at qui iudicium versatur circa iam factum à simplici apprehensione: ergo iudicium, sicut voluntas non facit ens rationis: ergo solum conservat, vel consideratiue cognoscit speculatiue quodammodo.

35 Ultima conclusio; omnis actus faciens ens rationis est falsus; quod sic probatur.

36 Actus, qui est difformis suo obiecto, est falsus; sed actus fingens, & faciens ens rationis est difformis obiecto proprio: ergo ille actus est falsus. Maior est evidens, quia in actu, ubi est oppositum veritatis, est falsitas; sed ubi datur difformitas, datur oppositum veritati: ergo actus, ubi datur ad suum obiectum est falsus, in ipsoque datur falsitas. Minor præcipua sic probatur. Actus faciens ens rationis, discordat ab obiecto, quod est à parte rei; sed discordare actum ab obiecto, est esse difformem obiecto: ergo actus fingens ens rationis, cum discordat ab obiecto, erit difformis obiecto. Minor hæc est evidens, nam sunt synonyma actum esse discordem cum obiecto, & esse difformem, sicut peccatoris voluntas, quia discordat à lege, difformis est illi, positiue enim non conformatur positiue representando quod non est in obiecto; & ideo talis cognitio discordans, difformis est obiecto. Maior sic probatur; tunc aliquid discordat ab aliquo, v.g. actus intellectus cum suo obiecto, quando actus representat in obiecto quod non datur in illo, & quod in illo reperitur: sed actus faciens ens rationis v.g. actus efficiens vniuersale formaliter, tribuit naturæ, & cognoscit in illa relationem vniuersalitatis quæ non reperitur in ipsa: ergo actus faciens ens rationis, discordat à suo obiecto. Item actus faciens chimæram tribuit naturis hominis & leonis identitatem, quam inter se non habent, & actus distinguens attributa diuina representat in illis distinctionem, quæ in ipsis non datur respectu diuinitatis: ergo actus faciens ens rationis, discordat à suo obiecto, & non concordat cum illo, quia aliter representat obiectum, ac est in se.

37 Confirmatur; quia actus qui cognoscit Petrum esse lapidem facit ens rationis, siue talis actus sit iudicium, siue simplex apprehensio: sed ille actus est difformis obiecto: ergo ille actus est falsus. Patet consequentia, tum à definitione falsitatis, tum quia actus verus est, qui est conformis obiecto: ergo falsus erit, qui est difformis ipsi; probatur minor, quia tunc actus est difformis obiecto, quando non cognoscit obiectum eo modo, quo est, & cognoscit in illo aliquid quod non est, ac si esset: sed ille actus cognoscit identitatem in Petro cum lapide, quæ non datur in ipso, ac si daretur in eo dem: ergo ille actus difformis est obiecto, etiam si sit simplex apprehensio; nam iudicium in sententia aduersatio-

rum ea ratione est difforme, quia cognoscit rem esse id, quod non est: sed etiam obiectum non est, sicut per illam apprehensionem representatur; representatur enim per illam Petrus ut idem cum lapide: ergo actus ille est difformis obiecto.

Secundo probatur ex eo quod res est, vel non est, cognitio dicitur vera, vel falsa; id est ex eo quod non est obiectum, ut percipitur, & representatur per cognitionem, cognotio illud representans est falsa; sicut contra est vera: sed cognitio faciens ens rationis non representat rem ut est: sed alio modo, ac est, vel eo modo quo non est: ergo talis cognitio est falsa. Maior est principium evidens, quod latè explicui *trat. de Principiis*, videte ibi. Minor est evidens, nam actus, quo facio ens rationis priuationis in omnium sententia est quo represento priuationem ut qualitatem, & dispositionem, ut vos explicatis; vel in mea sententia, quando concipio carentiam alicuius ubi, non est talis carentia: sed per illum actum non representatur res ut est: ergo. Hæc minor sic patet, quia in hoc actu representatur qualitas, quæ non est realiter qualitas, & carentia ubi non est carentia: ergo representatur aliter ac est obiectum, & quod non est ac si esset: ergo.

Ultimo cum Hurtado sic argumentor; quia ens rationis tantum habet esse obiectiue in intellectu, & non alio modo, v.g. à parte rei: ergo actus, qui facit ens rationis, est falsus: patet consequentia, quia ex parte obiecti non est id, quod actus representat: ut ex parte quantitatis non est quod representatur in hoc actu, quantitas est substantia: ergo talis actus est difformis obiecto: ergo falsus. Prima consequentia est clara, quia actus tribuit obiecto, quod non habet, in quo consistit difformitas. Secunda consequentia est nota, quia ut iam diximus, quando actus est conformis obiecto, est verus, & quando difformis, falsus.

Confirmatur; si obiectum esset, sicut repræsentatur, actus esset verus, & obiectum haberet esse in se distinctum ab esse obiectiue in intellectu, ut ex terminis patet: ergo actus efficiens ens rationis, est falsus, quia obiectum non est in se, sicut per actum intellectus representatur, & ea ratione dicitur ens rationis habere esse obiectiue tantum in intellectu, id est in se non habet illud esse à parte rei, nec ex parte obiecti illud esse, ut est à parte rei, respondet cognitioni, sed in sola cognitione est representatiue; nam si alibi esset, non esset representatiue, tantum in intellectu: hoc totum patebit ex dicendis à nobis in libris de anima, ubi penitus enucleabimus Aristotelis mentem, sicque enucleatum proponam; sensum Diui Thomæ inuestigabo, librabo item pondera, ac latera rationis, quibus dilucidius veritas proposita clarescet.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria solentur.

Ad primum concedo maiorem & nego minorem; ad probationem nego absolute maiorem, quia non est, nisi denominatio realis extrinseca cõcedi potest secunda pars, seu explicatio maioris, ubi probatur minor, & potest negari, quia

Quaest. VIII. Vtrum Deus cognoscat, &c. 37

quia esse cognitum etiam potest considerari per modum qualitatis absolutae, sed deus esse cognitum esse relationem rationis: deinde concedo illam relationem fieri per actum reflexum, nego tamen inde colligi omnem relationem rationis esse reflexionem, nam relatio omnipotentiae, visus, dextri &c. nulla est reflexio.

42 Ad probationem partis secundae nego maiorem; deinde transeat maior, & praeterea negatur, quod omnis relatio seu ens factum per simplicem apprehensionem supponat cognitionem aliam priorem se; sufficit enim, ut cognitio terminetur ad obiectum aliter, ac est in se, ut cognoscat unum ad similitudinem alterius, sine eo quod supponatur cognitio actualis illius obiecti, ad cuius similitudinem cognoscitur & fingitur illud, ut videre est in potentia visiva, quae primo ad speciem, & intuitu fingit colorem caeruleum in montibus, sine eo quod ante talem cognitionem supponatur actualis cognitio veri coloris caerulei, ad cuius similitudinem fingitur ille.

43 Ad secundum patet ex dictis. Ad argumentum Patris Hurt. negamus, particulam illam esse significare affirmationem vel negationem formalem; nam recte concipitur essentia, & existentia rei sine affirmatione, & negatione per simplicem apprehensionem, nam apprehensio simplex, quae concipiunt haeretici non dari tres personas in divinis, aut dari tres Deos, est haeretica & erronea apprehensio, & nihilominus est sine affirmatione, & negatione, & ratio est quia ad hoc, ut erret intellectus, sufficit quod eius cognitio, quaecunque illa sit, cognoscat rem aliter ac est, & falso cognoscat, cum autem nostra simplex apprehensio, quia fallibilis est, cognoscat rem aliter ac est, inde evenit, quod erret circa suum obiectum, licet non sit affirmatio, & negatio, & hoc determinate; unde quando representat rem, sicuti est, determinate per illam scimus sine indifferentia illa ex vi illius cognitionis ad errandum, licet ex vi alterius possumus errare, quia cum illa cognitio sit naturalis representatio, essentialiter per suam essentiam determinatur ad illud obiectum representandum, ita ut non habeat indifferentiam ad aliud.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum Deus cognoscat ens rationis.

SECTIO I.

Sententia adversaria ponitur.

1 **P**ATER Gabriel Vazquez singularis in hac re, tom. 2. in 1. p. q. 28. d. sp. 1. 18. c. 4. his argumentis probat Deum nullo modo cognoscere ens rationis.

Primo quia si Deus cognoscit ens rationis, licet non primarie, sed quia prius factum est ab intellectu creato, reuera format in intellectu suo illud ens rationis, quod cognoscit: sed hoc est absurdum: ergo illud ex quo sequitur. Probatur maior; quia Deus conservat virtute sui intellectus ens illud rationis factum ab intellectu creato: sed conservare aliquid etiam factum seu

productum ab alio, est facere, seu producere illud: ergo intellectus divinus, qui conservat ens rationis factum à creatura facit illud. Maior probatur sic, quia illud esse obiectivum, quod res habent in intellectu Dei, habent ut à causa integra ab ipso intellectu divino, cui obijciuntur: sed habere hoc modo est conservari ab illo: ergo. Maior probatur; quia ad illud esse provt est in intellectu divino, non concurrunt intellectus humanus: ergo Deus est integra, & adaequata causa entis rationis adhuc post formationem ab intellectu creato: sed hoc tam absurdum est, ac si primario formaretur: ergo.

Secundo probatur; quia si Deus nunc cognoscit entia rationis, ab aeterno illa cognovit, cum nihil cognoscat in tempore, quod ab aeterno non cognoverit, alias Deus mutaretur: sed si Deus ab aeterno cognovit ens rationis, sequitur quod Deus fecerit ab aeterno: ergo Deus non cognovit entia rationis. Probatur minor; quia illud ens rationis quod cognovit Deus antequam ab intellectu humano esset fabricatum, cum ab aeterno nulla sit creatura, à qua habeat esse, & nunc illud habeat, necesse est ut sit effectum à Deo, & actu obiectivum in suo intellectu: sed tale esse obiectivum actu pendens ab intellectu divino, non cooperante, & nondum illud operante intellectu creato, nec est à parte rei, nec potest esse à parte rei aliquid reale: ergo est aliquid rationis factum à solo intellectu divino: fieri igitur debent adversarij posse à Deo fingi ens rationis, si semel concedant posse à Deo cognosci.

Neque obstat, quod tale ens rationis idem cognoscatur à Deo, quia potest ab intellectu creato in tempore confingi, quominus dicamus, cum illud cognoscitur à Deo ab aeterno, ab eo tantum confingi; nam cum ab aeterno solus Deus intellectu suo tribuat illi esse obiectivum actu, quod nondum tribuitur ab intellectu creato, solus Deus dicitur illud esse obiectivum ab aeterno effingere.

Tertio fieri ens rationis & formari, nihil aliud est, quam obijci intellectui, vel intelligi: sed divinus intellectus habet illud sibi obiectivum praesens: ergo facit illud, & format scilicet, non primario, sed occasione nostri intellectus.

Quarto quia impossibile est, quod intellectui divino obijciatur animal rationale, provt in intellectu humano sunt distincta talia praedicata: ergo divinus intellectus non potest illa apprehendere provt distincta sunt & relata consequentia est nota, quia nullus intellectus intelligit nisi quod sibi obiectivum representatur. Antecedens vero sic probatur, conceptus obiectivus nostri intellectus ut sic formaliter pendet à formali nostro conceptu, ita ut à nullo alio ut sic possit representari: sed conceptus formalis quo animal, & rationale distinguuntur, & referuntur, non potest Deo convenire propter suam imperfectionem: ergo conceptus obiectivus animalis & rationis, qui apud humanum intellectum sunt distincti, & relati, non possunt ut ita distincti representari intellectui divino: ergo divinus intellectus nequit cognoscere ens rationis, quod est distinctio illa inter animal, & rationale.

Secunda sententia asserit, Deum non cognoscere entia rationis immediate, & directe: sed tantum ut cognoscibilia ab imperfecto intellectu